

KARTA INWENTARYZACYJNA GEOSTANOWISKA

Piotr Migoń

Informacje ogólne		
Nr obiektu	026	
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	TRZEJ KRÓLOWIE	
Współrzędne geograficzne [WGS 84 – hddd.dddd]	Długość: 16°07'09''	Szerokość: 51°05'12''
Gmina	Męcinka	
Opis lokalizacyjny	Obiekt położony na lewym zboczu doliny Nysy Szalonej, w górnej części zbiornika wodnego Słup, w odległości około 2 km na południowy wschód od centrum miejscowości Słup, w pobliżu nieistniejącej wsi Żarek.	
Rozmiary (np. długość, szerokość, wysokość, powierzchnia)	Długość krawędzi płaskowyzu bazaltowego, na której znajdują się wychodnie bazaltu (skałki) – 250 m; wysokość skałek – do 4 m.	
Charakterystyka naukowa geostanowiska		
Reprezentowana dziedzina nauk o Ziemi (np. tektonika, litologia, stratygrafia, geomorfologia)	Litologia – skały bazaltowe Geomorfologia – formy skalne	
Rodzaj obiektu	Ciąg skałek	
Litologia	Bazalt	
Forma rzeźby terenu	Progi skalne i pokrywy blokowe w położeniu stokowym	
Geneza obiektu (naturalny, antropogeniczny)	Naturalna	
Ogólny kontekst geologiczno-geomorfologiczny	Wychodnie bazaltu znajdują się na załomie stoku oddzielającym zbocze doliny Nysy Szalonej od płaskowyzu Kopistej (264 m), będącego wzniesieniem o charakterze pokrywy lawowej. Nysa Szalona rozcina pokrywę lawową, tworząc przełom między Kopistą po lewej i Żarecką Górą (205 m) po prawej stronie rzeki.	
Opis obiektu z punktu widzenia nauk o Ziemi	Trzy odrębne ciągi nieregularnych w kształcie skalnych urwisk na górnym załomie stoku, o wysokości od 2 do 4 m. Układ wychodni skalnych nawiązuje do mało regularnego układu spękań pionowych w bazalcie, który wyodrębnia kanciaste kolumny i ambony. Spękania o różnej gęstości i orientacji ukierunkowują	

	<p>rozpad skały na kanciaste głązy i bloki, zalegające niżej na stoku. Tworzą one grawitacyjne usypisko, miejscami niestabilne. Rumowiska mają złożoną genezę i są efektem wietrzenia mechanicznego w warunkach środowiska peryglacialnego w plejstocenie, ale rozpad zachodzi nadal, między innymi pod wpływem rozrastających się korzeni drzew i zamarzającej w szczelinach wody.</p> <p>Bazalt jest częścią rozległej pokrywy lawowej zlokalizowanej na północ od Męcinki, będącej przykładem zastygania lawy na ówczesnej powierzchni terenu. Dzięki położeniu na obniżonym bloku przedsudeckim pokrywa nie została zniszczona przez erozję, natomiast jej część wschodnia została erozyjnie rozcięta przez Nysę Szaloną, która tworzy krótki odcinek przełomowy. Przełom ma charakter przełomu strukturalnego, związanego z większą odpornością skał (w tym przypadku bazaltów), ale nie można wykluczyć, że powstał w trakcie reorganizacji układu sieci rzecznej po wytopieniu się najmłodszego lądolodu na tym terenie, czyli w trakcie zaniku lądolodu Odry.</p>
Historia badań naukowych	Brak wzmianek w literaturze
Wartości dodatkowe (historyczne, biologiczne)	W sąsiedztwie (około 500 m w kierunku NE) znajdują się pozostałości dawnej wsi Żarek, która została zlikwidowana w całości w trakcie budowy zbiornika Słup. Są widoczne pozostałości kamiennych fundamentów, murów oporowych przy drodze i pojedynczy krzyż na rozstaju dróg.
Bibliografia (najważniejsze pozycje)	Brak wzmianek w literaturze naukowej, w literaturze turystycznej: Jastrzębski S., 1973. Jawor i okolice. Ossolineum, Wrocław.
Inne uwagi	Nazwa może nawiązywać do obecności trzech wyodrębnionych ciągów skalnych progów i kolumnowego pokroju niektórych bloków stojących obok siebie, ewentualnie przypominających kształtem koronę.
Stan i możliwości wykorzystania	
Możliwości wykorzystania obiektu do celów edukacyjnych	Możliwości wykorzystania ograniczone ze względu na trudną dostępność (brak oznakowanego dojścia), brak znakowanych szlaków w pobliżu i dużą odległość od najbliższej miejscowości.
Dostępność: ograniczenia, bezpieczeństwo	Obiekt dostępny bez ograniczeń, ale brak jakiegokolwiek oznakowanego dojścia. Usypiska rumoszu bazaltowego pod progami miejscami niestabilne.
Istniejąca infrastruktura turystyczna	Brak infrastruktury
Istniejące i potencjalne zagrożenia	Istniejącym zagrożeniem jest dalsze zarastanie obiektu (wg przewodnika turystycznego „Jawor i okolice” z 1973 r. kulminacja nad skałką była dobrym punktem widokowym na przełom Nysy Szalonej pod Żarecką Górą). Potencjalnym zagrożeniem jest rozwój przestrzenny kamieniołomu w Męcince i zniszczenie formacji skalnych wskutek eksploatacji.

Dokumentacja graficzna

026_1 Widok ogólny stoku opadającego do dna doliny Nisy Szalonej, ze ściankami skalnymi w części najwyższej i w większości zarośniętym usypiskiem poniżej.

026_2 Wychodnie bazaltu w najwyższej części stoku.

026_3 Wypreparowanie słupów bazaltowych do postaci pojedynczych kolumn.